

Evropy. Avšak ekonomická krize náhle ukázala, že jevy jako nacionalismus, xenofobie a rasismus nejsou na ústupu, ba právě naopak. Diskuse se soustředila na to, zda můžeme v marginalizovaných komunitách najít alternativní představy Evropy. Krize také ukázala, že nelze Evropu myslet bez vztahu k její koloniální minulosti a diskutující se tak věnovali i reflexi postkolonialismu a postsocialismu.

Poslední blok diskusí se zaměřil na roli diasporických komunit v Evropě a na to, jak jejich existence proměňuje pojetí toho, co evropanství znamená. Důležitým teoretickým i politickým konceptem byl v této debatě multikulturalismus a jeho vztah ke kosmopolitismu. Ačkoliv se multikulturalismu dostal i v akademických kruzích pod palbu kritiky, mnozí účastníci semináře trvali na tom, že některé jeho principy zůstávají relevantní.

Široká mezinárodní účast na semináři umožnila, aby byly jednotlivé problémy nahlíženy z pohledu různých zemí (např. Velká Británie, Finsko, Švédsko, Francie, Německo, Holandsko či Česká republika). Mohly tak být identifikovány nejen variace daného problému, ale i pojitko jdoucí napříč partikularismy. Je však nutné podotknout, že vzhledem k tématu citelně scházela účast více hostů ze zemí jižní Evropy, jež byly ekonomickou krizí zasaženy nejcitelněji.

Naopak předností tohoto *workshopu* bylo to, že účastníci se rekrutovali nejen z řad akademických pracovníků, ale i mezi umělci či sociálními aktivisty. Kwame Nimako, který ve své osobě spojuje akademika i aktivistu, tak mohl snadno přítomné upozornit na jeden skrytý aspekt hlavního tématu: přestože pojem krize navozuje dojem náhlé či nestandardní situace, projevy, podle nichž je společensky identifikována, se příliš neliší od podmínek, v nichž musí marginalizované a ostrakizované skupiny obyvatel žít permanentně.

///// zpráva z konference /////

Sociální vědy v době své digitální transformace

General Assembly of the International Social Science Council a World Social Science Forum: Social Transformations and the Digital Age. Montreal (Kanada), 9.–15. října 2013.

Jan Balon

Vývoj sociálněvědních oborů byl po druhé světové válce silně ovlivňován anglo-americkým modelem sociální vědy, jemuž se jednotlivé národní tradice buďto přizpůsobovaly nebo se vůči němu

vymezovaly (zejména v zemích náležejícím k takzvanému východnímu bloku). Jednou z organizací, jež, historicky vzato, pečovaly v době „amerikanizace“ sociální vědy o rozvoj mezinárodní spolupráce a koordinaci výzkumných zájmů sociálních vědců s ohledem na takzvaná „velká“ témata jako je mobilita, nezaměstnanost, hlad, civilizační choroby, environment apod. je International Social Science Council založený v roce 1952 v rámci UNESCO. Říjnové setkání v Montrealu mělo dvě části: první se týkala institucionálního a organizačního uspořádání International Social Science Council, druhou byla konference s tématem *Social Transformations and the Digital Age* realizovaná v rámci World Social Science Forum (od roku 2009 konferenční platforma *Councilu*).

Valné shromáždění se věnovalo auditu činnosti za poslední dva roky, volbě nové reprezentace Councilu, stanovení priorit pro následující období a přípravě příštího World Social Science Forum, jež se uskuteční v roce 2015 v jihoafrickém Durhamu. Samotná volba nových představitelů kladla velký důraz na teritoriální a genderovou vyváženost. Opakujícím se motivem byla konkrétní i symbolická podpora rozvoji sociálních věd v méně rozvinutých zemích, které mají o členství v Councilu velký zájem (ze strany severoamerických a evropských

zemí naopak zájem o členství klesá a několik tradičních členů v poslední době z Councilu vystoupilo, také v souvislosti s finančními redukcemi v západním akademickém světě). Jako poněkud nešťastná se nakonec ukázala volba Montrealu za hostitele setkání, neboť striktní kanadská vízová politika znemožnila účast několika členů valného shromáždění a značného množství účastníků konference. Valné shromáždění se při svém jednání shodlo na usnesení adresovaném několika kanadským institucím, v němž odsoudilo vízové praktiky kanadské vlády, které nezohledňují „přístupnost“ akcí konaných na kanadském území pro vědce a výzkumné pracovníky z jiných zemích. Až absurdním se zdál případ jednoho významného afrického vědce, kterému byla upřena účast na setkání, přestože více než deset let působil jako poradce kanadské vlády.

Jednou z hlavních aktivit Councilu je vydávání *World Social Science Report*. V těchto zprávách se odráží hlavní myšlenkový i metodologický program *Councilu*, jež se příliš nemění od programových cílů z doby založení této organizace. Je to podpora mezinárodních týmů, které se zaměřují na identifikované (globální) problémy k řešení, přičemž hlavní oporou je zde interdisciplinární přístup. Council v současnosti, kdy nedisponuje takovými finančními prostředky jako

v minulosti a je nucen vymezovat svá preferovaná témata stále strategičtěji s ohledem na podporu jeho strategických výzkumných zájmů jak ze strany svých členů, tak ze strany UNESCO, soustřeďuje stále více svou podporu mezinárodní výzkumné mobilitě, setkávání mladých vědců, organizací workshopů a výzkumných pobytů. Klíčovými tématy se dnes stávají – nebo ze starší agendy přetrvávají – otázky produkce vědění, otázky životního prostředí, otázky nerovností a spravedlnosti, otázky chudoby a nedostatku či otázky rizik.

Tématem World Social Science Forum byla sociální transformace a digitální média. Způsob uchopení tohoto tématu byl velice rozmanitý: panelů a sekcí bylo několik desítek, řečníků a účastníků mnoho. Diskutovala se role a proměny sociálních hnutí, obecně otázka proměn společnosti a konkrétněji vzestup digitálních médií a jejich vliv na občanskou participaci. Důležitou otázkou byla také proměna samotných sociálních věd, možností a limitů interdisciplinárního zkoumání, konkrétních dopadů na produkci vědění, organizaci vědecké práce, otevřenosti i regulaci přístupu k informacím. Celkově vzato Forum představilo, jak si „v praxi“ (v konkrétní podobě tohoto setkání) stojí koncept mezinárodní (nebo, jak bylo často slyšet, „globální“) interdisciplinární sociální vědy, jaký je jeho

příslib a možná úskalí jak ve vztahu k jednotlivým oborovým sociálním vědám zasazeným v rámci jednotlivých národních tradic, tak ve vztahu k širší veřejnosti a otázkám veřejné relevance sociálněvědního poznání.

////// recenze //////////////////////////////////////

Kuhnovské paradigma pro současnou filosofii vědy

K. Brad WRAY, *Kuhn's Evolutionary Social Epistemology*. Cambridge: Cambridge University Press 2011, xiv + 229 s.

Libor Benda

Thomas Kuhn patří mezi klíčové představitele filosofie a historie vědy 20. století, a to zejména díky své *Struktuře vědeckých revolucí*, která ve vývoji tohoto oboru zanechala nesmazatelnou stopu. Není proto s podivem, že jeho pojetí vědy, pro něž ve jmenovaném díle položil základy, byla věnována již celá řada odborných publikací, ať už se jednalo o pouhé přehledové práce, anebo naopak o takové, které se Kuhnovo pojetí vědy snažily dále kriticky rozvíjet. Monografie K. Brada Wraye s názvem *Kuhn's Evolutionary Social Epistemology*, která vyšla krátce před padesátiletým výročím prvního vydání